

Кам'яне вугілля

Тверда горюча
корисна
копалина, один з
видів вугілля
виробничого,
проміжний між
бурим вугіллям і
антрацитом

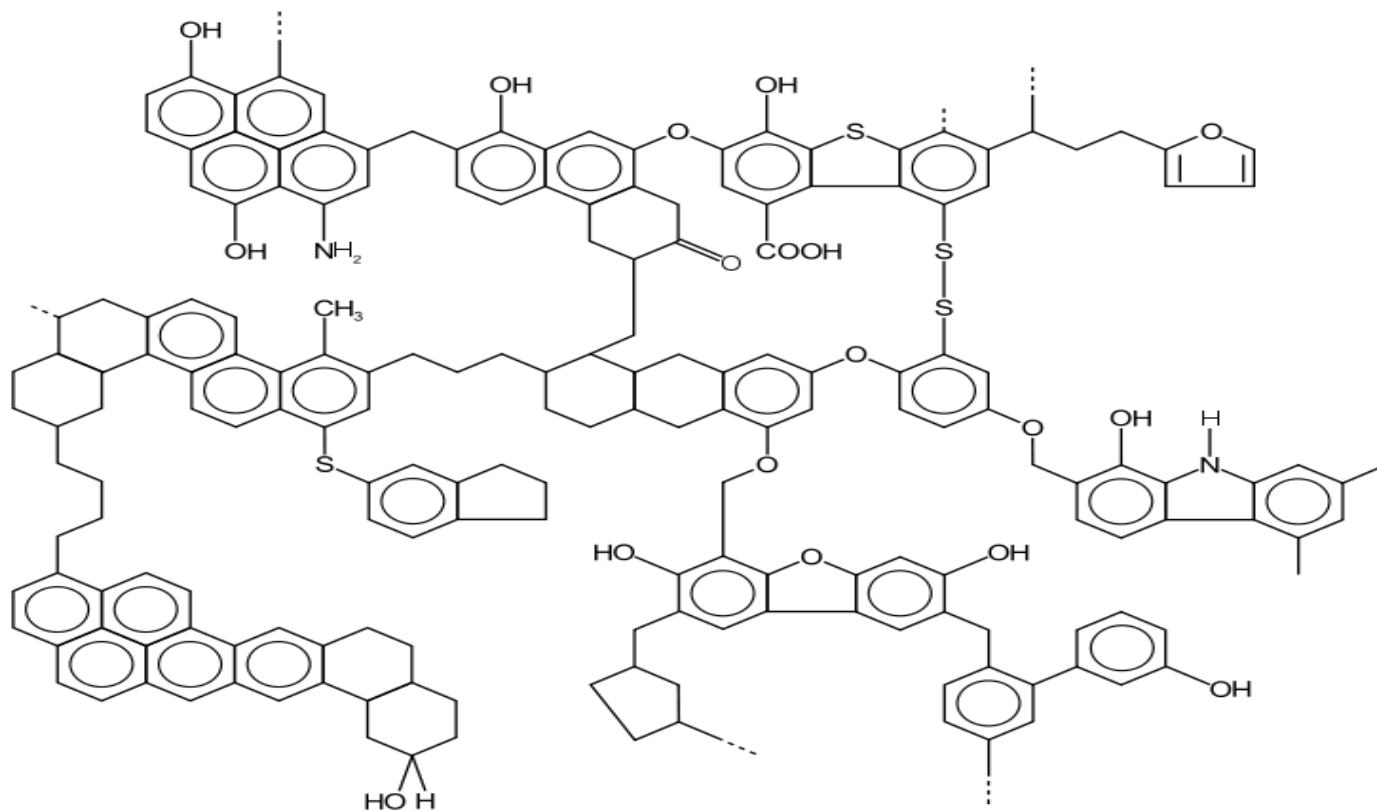
Історія

- Кам'яне вугілля було відомо ще в стародавньому світі. Перше згадування про нього пов'язують з Аристотелем (IV ст. до н. х.). Кількома десятиріччями пізніше його учень Теофраст Ересський в «Трактаті про каміння» писав:

«...звуться ці викопні речовини антрацитом (або вугіллям)... вони спалахують та горять подібно до деревного вугілля...»

- Стародавні римляни видобували кам'яне вугілля для опалення на території нинішньої Великої Британії. У I ст. до р. х. в китайській провінції Юннань вугілля нагрівали без доступу повітря та отримували кокс.

Хімічна структура вугілля

Характеристика

- Щільна порода чорного, іноді сіро-чорного кольору.
- Кам'яне вугілля належить до гумолітів; сапропеліти і гумітосапропеліти присутні у вигляді лінз та невеликих прошарків.
- Кам'яне вугілля характеризується нейтральним складом органічної маси. Воно не реагує зі слабкими лугами ні в звичайних умовах, ні під тиском. Бітуми кам'яного вугілля, на відміну від вугілля бурого, представлені переважно сполуками ароматичної структури. У кам'яному вугіллі не виявлені жирні кислоти і естери, мало сполук зі структурою парафінів.

Кам'яне вугілля утворилося з продуктів розкладу органічних залишків рослин, що зазнали зміни (метаморфізм) в умовах високого тиску навколишніх порід земної кори і порівняно високої температури.

Класифікація, різновиди

Кам'яне вугілля розділяють на :

- Блискуче
- Напівблискуче
- Напівматове
- Матове

Серед структур органічної речовини вугілля виділено 4 типи

- Телінітовий
- Посттелінітовий
- Преколінітовий
- Колінітовий

Переробка кам'яного вугілля

t° , без доступу повітря

H_2O (пара)

Коксування

Газифікація

Коксовий газ

H_2 , CH_4 ,
 CO , N_2 ,
 C_2H_4 , CO_2

Кокс
Виробництво чавуну, сталі, палива

Амоніачна вода
Хімічне виробництво, добрива

Кам'яновугільна смола
Одержання аренів, фенолів, виробництво розчинників, барвників; пек (виробництво асфальту)

Генераторний і водляний газ
 N_2 , N_2 , H_2 , паливо, хімічне виробництво

Зола
C

Поклади

Найбільші розвідані запаси кам'яного вугілля в Україні зосереджені в Донецькому кам'яновугільному басейні та у Львівсько-Волинському вугільному басейні.

Використання

- Кам'яне вугілля використовується як технологічна, енерго-технологічна і енергетична сировина, при виробництві коксу і напівкоксу з отриманням великої кількості хімічних продуктів, на основі яких одержують добрива, пластмаси, синтетичні волокна, лаки, фарби.
- Один з найперспективніших напрямів використання кам'яного вугілля — скраплення — гідрогенізація вугілля з отриманням рідкого палива.

Кам'яне вугілля

Технологічне паливо

Мета-
лургія

Вироб-
ництво
чорних
металів

Хімічна
промисловість

Барвники

Пластмаси

Медикаменти

Нітратні добрива

Інші хімічні
продукти

Енергетичне паливо

Електро-
станції

Вироб-
ництво
електро-
енергії

Транспорт

Перевезення

Інші
галузі
госпо-
дарства

При переробці кам'яного вугілля отримують також:

- активне вугілля, штучний графіт
- в промислових масштабах вилучається ванадій, германій і сірка
- розроблені методи отримання галію, молібдену, цинку, свинцю

Над презентацією працювала:
Гончаренко Крістіна 11- Б класу
2013 рік.